

Fördjupad dokumentation av statistiken

Biotopskydd och naturvårdsavtal 2015

JO1402

*Varje statistikprodukt inom den officiella statistiken ska åtföljas av en aktuell **Beskrivning av statistiken**. Dessa publiceras under rubriken statistik på Skogsstyrelsens webbsida. Beskrivningarna ger en kortare sammanfattning av respektive undersöknings syfte, användning, genomförande och kvalitet.*

*Denna **Fördjupade dokumentation av statistiken** ger en mer detaljerad information om undersökningarna för de som vill veta mer än vad som täcks in i **Beskrivning av statistiken**. Den utgör också en del av den dokumentation som Skogsstyrelsen gör för att uppfylla riktlinjerna i *Code of Practice*, en uppförandekod för europeisk statistik.*

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Administrativa och legala uppgifter	3
1.1 Ämnesområde.....	3
1.2 Statistikområde.....	3
1.3 SOS-klassificering.....	3
1.4 Statistikansvarig.....	3
1.5 Produktansvarig.....	3
1.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
1.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
1.8 Gallringsföreskrifter.....	3
1.9 EU-reglering.....	3
1.10 Dokumentation.....	4
1.11 Spridningsform.....	4
1.12 Frekvens.....	4
2 Syfte, användare och användarbehov	4
2.1 Syfte och historik.....	4
2.2 Statistik användning.....	5
2.3 Internationell rapportering.....	6
2.4 Uppföljning av användarnöjdheten.....	6
3 Uppgiftsinsamling	6
3.1 Uppläggning och genomförande.....	6
3.2 Population och ram.....	7
3.3 Urvalsförfarande.....	7
3.4 Mätinstrument.....	7
3.5 Insamlingsförfarande.....	7
3.6 Undersökningens flöde.....	9
3.7 Åtgärder för att minska uppgiftslämnarbördan.....	9
4 Statistisk bearbetning och redovisning	9
4.1 Skattningar, modeller, beräkningar.....	9
4.2 Redovisning.....	9
4.3 Kvalitet i redovisad data.....	9
4.4 Punktlighet.....	10
5 Utvärdering och uppföljning	10
5.1 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången.....	10
5.2 Genomförda och planerade kvalitetsstudier.....	10
5.3 Planerade förändringar i kommande sammanställningar.....	10
6 Slutligt observationsregister	11

1 Administrativa och legala uppgifter

1.1 Ämnesområde


Ämnesområde: Jord- och skogsbruk, fiske

1.2 Statistikområde

Statistikområde: Miljö och sociala frågor i skogsbruket

1.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik  Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

1.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Skogsstyrelsen
Postadress: 551 83 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Katarina Ekberg
Telefon: 036- 35 93 44
E-post: katarina.ekberg@skogsstyrelsen.se

1.5 Produktansvarig

Myndighet/organisation: Skogsstyrelsen
Postadress: 551 83 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Katarina Ekberg
Telefon: 036-35 93 44
E-post: katarina.ekberg@skogsstyrelsen.se

1.6 Uppgiftsskyldighet

Ej relevant. Registerbearbetning.

1.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

1.8 Gallringsföreskrifter

Det sker ingen gallring av primärdata.

1.9 EU-reglering

Nej.

1.10 Dokumentation

Detta dokument utgör den huvudsakliga dokumentationen. Utöver detta finns en ” [Beskrivning av statistiken](#)” som är mer översiktlig och som följer de krav på dokumentation som finns inom Sveriges officiella statistik. Frågor om undersökningen kan ställas till statistikproducenten enligt 1.5 ovan. För internt bruk finns vanligen också arbetsbeskrivningar och annan relevant dokumentation.

1.11 Spridningsform

Publicering sker i form av statistiskt meddelande samt en databas där användaren själv kan välja vilka variabler som ska visas. Ur databasen kan Excelfiler tas fram. Det statistiska meddelandet samt Skogsstyrelsens statistikdatabas återfinns på Skogsstyrelsens webbplats, www.skogsstyrelsen.se/statistik.

Vid tidpunkten för de aviserade publiceringarna enligt publiceringskalendern för officiell statistik publiceras det statistiska meddelandet och statistiken i databasen. En s.k. ”statistiknyhet” på Skogsstyrelsens webbplats kungör publiceringen och länkar till de tabeller som ingår i publiceringen. Ibland kompletteras också statistiknyheten med ett pressmeddelande. Det finns möjlighet att prenumerera på ”statistiknyheterna” via e-post genom att kontakta surendra.joshi@skogsstyrelsen.se. När de olika publiceringstillfällena infaller framgår av 1) Publiceringsplanen för officiell statistik på SCB:s webbplats 2) Skogsstyrelsens publiceringskalender för officiell och annan statistik. Publicering sker vanligen på förmiddagar.

1.12 Frekvens

Årlig.

2 Syfte, användare och användarbehov

Statistik om biotopskydd och naturvårdsavtal på skogsmark är en viktig del i statistiken om skog som undantagits från skogsbruk (skyddad skog). Vidare redovisas i statistiken hur mycket statliga medel som används för att finansiera ersättningar till allframtidssupplåtelser som biotopskyddsområden och ersättningar för naturvårdsavtal. Statistiken används även som underlag för internationell rapportering till t.ex. till FAO och UNECE.

2.1 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att redovisa antal respektive areal för biotopskyddsområden och områden med naturvårdsavtal på skogsmark. Arealen fördelas på total areal och produktiv skogsmark där total areal förutom produktiv skogsmark även innehåller areal för skogligt impediment. Redovisning sker per län samt på ett antal olika typer av skog. För vissa län specificeras även arealer som finns ovan gränsen för fjällnära skog. Vidare

inkluderas de ersättningar som betalats ut för biotopskyddsområden och naturvårdsavtal.

Statistiken har flera användningar och kan sägas tillhöra basstatistiken inom skogssektorn.

De första biotopskyddsområdena bildades 1994 och bildandet av naturvårdsavtal har pågått sedan 1993. När miljöbalken kom 1999 reglerades i 7 kap 11 § att speciella och/eller värdefulla miljöer kan skyddas och att myndighet eller kommun i det enskilda fallet får besluta att ett område ska utgöra ett område. Att Skogsstyrelsen har rätt att besluta om biotopskyddsområden på skogsmark framgår av 6 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

Uppgifter om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal har sedan dess funnits hos Skogsstyrelsen (och tidigare Skogsvårdsstyrelserna) och de totala arealerna och ersättningarna ingår sedan ett antal år tillbaka i den officiella statistiken.

2.2 Statistikanvändning

Används i SCB:s och Naturvårdsverkets SM om Skyddad natur.

Uppgifter om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal används för att ge en helhetsbild av ”Skyddad natur” i ett statistiskt meddelande från SCB och Naturvårdsverket t.ex. (MI 41 SM 1301). Meddelandet, som innehåller officiell statistik om skyddad natur, publiceras på SCB:s hemsida.

Används på miljömålportalen – som underlag i uppföljningen av levande skogar

Statistik om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal publiceras på miljömålportalen som en av indikatorerna för uppföljning av miljö kvalitetsmålet Levande skogar:

<http://www.miljomal.se/sv/Miljomalen/12-Levande-skogar/> .

Används som beslutsunderlag och för uppföljning – strategi för områdesskydd

Uppgifter om områdesskydd som biotopskydd och naturvårdsavtal används bland annat som beslutsunderlag och/eller uppföljning för olika strategier som t.ex. Nationell strategi för formellt skydd av skog, se

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-1243-6.pdf?pid=2648>.

Övrig användning

Uppgifterna används också för utredning eller andra ändamål inom skogsbruket, på myndigheter, av forskare etc.

2.3 Internationell rapportering

Uppgifterna ingår direkt eller indirekt i internationell rapportering till FAO/UNECE via enkäten State of Europe's Forests. FAO/UNECE samlar genom enkäten in skoglig statistik för ett antal variabler från olika länder och andra datakällor. I enkäten rapporteras uppgifter om Sveriges areal biotopskydd och naturvårdsavtal (samt ersättning för denna areal) för ett specifikt år.

2.4 Uppföljning av användarnöjdheten

Sammanställningen tas regelbundet upp på Skogsstyrelsens användarråd för skoglig statistik. I övrigt dokumenteras användarsynpunkter av produktansvarig som också gör bedömningar från fall till fall om synpunkter kan/ska beaktas. Synpunkter dokumenteras enligt en speciell *Rutin för hantering av synpunkter på statistiken*.

I samband med att nya tabeller presenterades och diskuterades på ett av Skogsstyrelsens användarråd framkom önskemål om att statistiken om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal skulle kunna redovisas tillsammans med andra former av skyddad skogsmark i ett diagram. I samband med att statistiken publicerades för 2013 uttryckte användare önskemål om att tidsserier ska kunna publiceras såväl för arealer som för ekonomisk ersättning.

3 Uppgiftsinsamling

Insamling och registrering av uppgifter sker under kalenderåret.

3.1 Uppläggning och genomförande

Vid arbetet med att bilda lagskyddade områden som biotopskyddsområden och teckna naturvårdsavtal med skogsägare registreras uppgifter i Skogsstyrelsens ärendehandläggningssystem Navet. En viktig del är att dra upp områdenas gräns i terrängen och biotopskyddshandläggare på Skogsstyrelsen utför arbetet med att samla in uppgifterna om arealer i fält. Dessa digitaliseras sedan och tillförs ärendehandläggningssystemet. Därefter görs en värdering som ligger till grund för uppgifterna om ersättning. Liknande procedur finns även för naturvårdsavtal, där har markägaren dock en större delaktighet i den processen. I januari/februari året efter görs en sammanställning och en analys av denna. Därefter publiceras den officiella statistikens resultat, se avsnitt om publicering. De variabler som ingår framgår av sammanställningen sist i detta dokument.

Tidigare har en speciell tabell (inte officiell statistik) sammanställts för publicering i Skogsstatistisk årsbok. I och med att publiceringen av Skogsstatistisk årsbok upphör år 2015 görs inte längre någon uppdatering av Excel-filerna innehållande dessa uppgifter.

Det insamlingsförfarande som beskrivs nedan omfattar inte prioritering av objekt som föregår initiering av ett biotopskyddsärende.

3.2 Population och ram

Denna statistik omfattar biotopskyddsområden bildade av Skogsstyrelsen på skogsmark. I Skogsstyrelsens allmänna råd (SKSFS 2000:1) till bestämmelserna om biotopskyddsområden finns en beskrivning av de biotoptyper som Skogsstyrelsen har förordnande att besluta om biotopskyddsområde för. Biotopen ska vara belägen på mark som omfattas av skogsvårdslagen och stämma överens med någon av biotopbeskrivningarna.

Biotopskyddsområdet får inte innefatta mark som ligger i omedelbar anslutning till bebyggelse. Skogsstyrelsen tecknar naturvårdsavtal i huvudsak på områden som omfattas av bestämmelser i skogsvårdslagen, undantagsvis kan andra ägoslag (exempelvis jordbruksmark) ingå med högst 25 % av avtalets areal. Ädellöv, hagmark och impediment betraktas i detta sammanhang inte som annat ägoslag och kan därför ingå i större omfattning.

Populationen är alla biotopskyddsområden och naturvårdsavtal där beslutet vunnit laga kraft under innevarande år. Det innebär att i de fall där processen med att bilda biotopskyddsområdet eller naturvårdsavtalet är pågående eller om beslutet inte vunnit laga kraft, inte inkluderas i det aktuella årets statistik. Naturvårdsavtal är tidsbegränsade civilrättsliga avtal och bara de naturvårdsavtal där avtalstiden inte gått ut inkluderas. Så kallade vitryggsavtal (civilrättsligt avtal som liknar naturvårdsavtal) och Ekoparker som bildats utan ersättning finns inte i databasen och inkluderas inte i statistiken.

3.3 Urvalsförfarande

Det sker inget urval då detta är en totalundersökning. Det finns dock vissa avgränsningar i populationen som beskrivs under population och ram ovan.

3.4 Mätinstrument

Ej aktuellt.

3.5 Insamlingsförfarande

Biotopskyddsområden

Nedanstående beskrivning utgår ifrån Skogsstyrelsens Rutin - handläggning av biotopskyddsområde och fokuserar på de variabler som utgör ett underlag för framställning av statistiken. För övrig information om handläggning av biotopskyddsområden om t.ex. den juridiska processen och samråd m.m. hänvisas till Skogsstyrelsens Rutin - handläggning av biotopskyddsområde. Det insamlingsförfarande som beskrivs här omfattar inte prioritering av objekt som föregår initiering av ett biotopskyddsärende.

Vid ärendehandläggningen med att bilda lagskyddade områden registreras uppgifter i Skogsstyrelsens handläggningssystem. Initialt gör biotopskyddshandläggaren en inmätning av områdets gräns i terrängen med GPS. Uppgifterna ritas därefter (med GPS underlag) in i ett kartskikt och utifrån detta summeras en areal. Därefter registreras uppgift om areal, län, kommun, fastighet och biotoptyp in i ärendehanteringssystemet.

I den vidare ärendehandläggningen tillförs efterhand information om ersättning i och med att en värdering (enligt Skogsstyrelsens rutiner) genomförs. Ersättningen kan avse intrångsersättning men även annan ersättning som ska kompensera sakägare för övrig ekonomisk skada. Den ersättning som redovisas i statistiken är total ersättning och inkluderar alltså även eventuell annan ersättning. Överenskommelse om ersättning kan även träffas utan värdering om alla parter är överens om det.

Avslutningsvis fattas ett beslut om biotopskyddsområde och datum för detta och laga kraft tillförs ärendehandläggningssystemet. När beslut fattats utan överenskommelse med markägaren ska en påminnelse skickas till markägaren 9 månader efter att beslutet vunnit laga kraft om att rätten till ersättning måste väckas senast 12 månader efter att beslutet vunnit laga kraft. Fastställd ersättning inkluderas i systemet efterhand som domstol fastställt denna.

Naturvårdsavtal

Nedanstående beskrivning utgår ifrån Skogsstyrelsens Rutin - handläggning av naturvårdsavtal och fokuserar på de variabler som utgör ett underlag för framställning av statistiken. För övrig information om handläggning av naturvårdsavtal om t.ex. den juridiska processen och samråd m.m. hänvisas till Skogsstyrelsens Rutin - handläggning av naturvårdsavtal. Det insamlingsförfarande som beskrivs här omfattar inte prioritering av objekt som föregår initiering av ett naturvårdsavtal.

Dialog kring ett tänkbart naturvårdsavtal kan initieras både av en enskild markägare eller av Skogsstyrelsen. När ett sammanhängande område som är aktuellt för naturvårdsavtal berör flera fastigheter, upprättas normalt ett avtal för varje fastighet, om det inte är samma ägare till fastigheterna.

Initialt gör handläggaren (och eventuellt fastighetsägaren) en avgränsning varefter handläggaren gör en inmätning av områdets gräns i terrängen med GPS. Uppgifterna ritas därefter (med GPS underlag) in i ett kartskikt och utifrån detta summeras en areal. Därefter registreras uppgift om areal, län, kommun, fastighet och naturtyp in i ärendehanteringssystemet.

I den vidare ärendehandläggningen tillförs efterhand information om ersättning som beräknas enligt principer i Rutin – tillämpning av naturvårdsavtal. Ersättningen består av två delar. Dels utgår en fast ersättning om 8 000 kr per hektar för varje tecknat naturvårdsavtal samt att ersättningslämnas för ca 60 % av rotnettot för det aktuella området. Rotnettot beräknas genom multiplikation av skattad volym för området och ett genomsnittligt värde för den stående volymen. Till avtalet kan bifogas en bilaga där det finns en utförligare beskrivning av områdets naturvårdsmål och eventuell framtida skötsel. Även avtalets längd registreras i systemet.

Avslutningsvis undertecknas naturvårdsavtalet av berörda parter och handläggaren registrerar datum för detta och laga kraft ärendehandläggningssystemet.

3.6 Undersökningens flöde

Registrering av nya biotopskyddsområden och naturvårdsavtal sker kontinuerlig under året. I början av februari tas statistiken fram ur ärendehandläggningssystemet Navet med hjälp av en rutin. Eventuellt underhåll av rutinen sker i samband med framtagandet. Framställningstiden för statistiken samt analys och kontroll före publicering uppskattas till en vecka.

Tabell 3.6 Tidplan för publicering av statistik 2016-02-11

	2015	2016	
Ärendehandläggning	v.1-52		
Sammanställning och analys		v.1-5	
Publicering			v.6

3.7 Åtgärder för att minska uppgiftslämnarbördan

Ej aktuellt.

4 Statistisk bearbetning och redovisning

4.1 Skattningar, modeller, beräkningar

De uppgifter som ligger till grund för statistiken finns i Skogsstyrelsens ärendehandläggningssystem Navet. Det är enbart uppgifter som är för året gällande, dvs. naturvårdsavtalet ska vara giltigt det aktuella året eller biotopskyddsområdet ska ha vunnit laga kraft.

Summeringar av variablerna görs årligen med hjälp av en rutin. Rutinen uppdateras vid behov.

4.2 Redovisning

Statistiken publiceras årligen från och med 2016 i form av ett SM och i statistikdatabasen PX-Webb på Skogsstyrelsens webbplats. I samband med publicering läggs en nyhet ut på webbplatsen där resultaten kommenteras översiktligt och ett nyhetsbrev skickas ut till ett antal prenumeranter. I vissa fall görs även pressmeddelande.

4.3 Kvalitet i redovisad data

I det historiska materialet har diverse arealuppgifter reviderats eftersom det idag finns säkrare mätmetoder av arealer med modern teknik.

Svagheter som bör gås igenom i ett par län är kända i det historiska materialet. Det kan fattas enstaka uppgifter men uppdatering pågår kontinuerligt. Dock har vissa län en eftersläpning i detta arbete. Marginellt i ett regionalt och nationellt perspektiv.

Tidigare data har inte sparats undan årligen. När sedan kvalitetsförbättringar gjorts t.ex. avseende arealen har dessa ersatt tidigare uppgifter. Det går därför inte att särskilja kvalitetsförbättringar från nytillkommen areal för åren 1993/1994 till och med 2015.

4.4 Punktlighet

För statistik avseende 2015 sker publicering enligt publiceringsplan.

5 Utvärdering och uppföljning

5.1 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Målet var att kunna redovisa antal, arealer och ersättningar med fördelning på län för hela perioden från och med 1993/1994 i vår statistikdatabas. Vi har dock inte lyckats att få fram dessa uppgifter i tid till publiceringen utan kommer att komplettera med det under februari 2016. Uppgifter från 1993/1994 fram till och med 2013 finns publicerade i Skogsstatistisk årsbok. Uppgifter för 2014 finns som Excel filer på vår statistiksida på webben www.skogsstyrelsen.se/statistik.

5.2 Genomförda och planerade kvalitetsstudier

En kvalitetsstudie kommer att göras under år 2016. Syftet med kvalitetsstudien är att titta på hur kvalitetsförbättringar av underlaget hanteras och påverkar statistiken. Vidare bör det undersökas om ägarklasser kan tas fram för biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Även längd i antal år för tecknande av naturvårdsavtal bör undersökas som ny variabel. Målet med kvalitetsstudien är att den ska leda till en bättre deklARATION av hur kvalitetsförbättringar hanteras i statistiken samt underlag för beslut om att ta fram statistik med fördelning på ägarklasser och längd i antal år för naturvårdsavtal.

5.3 Planerade förändringar i kommande sammanställningar

I dagsläget finns i huvudsak en förändring som är aktuell för kommande sammanställning av statistik avseende 2016. Antal, arealer och ersättningar ska kunna redovisas med fördelning på län för hela perioden från och med 1993/1994. Vidare kan även kvalitetsstudien ge underlag för förbättringar år 2016.

6 Slutligt observationsregister

I det här dokumentet har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Skyddad skogsmark
Registervariant	Biotopskyddsområden och naturvårdsavtal
Registerversion	2015

Nedan följer fortsatt dokumentation av registrens detaljerade innehåll. Här beskrivs alla variabler och värдемängder m.m.

Variabler (antal)	Definitioner
Biotopskyddsområde	Område för vilket beslut om biotopskyddsområde vunnit laga kraft, ska ha skett under året för att biotopskyddsområdet ska inkluderas i statistiken för det aktuella året. I biotopskyddsområdet får inte någon aktivitet utföras som kan skada naturmiljön (enligt miljöbalken) för vilket skogsägaren (vid bildandet) ersätts för genom en allframfidsersättning.
Naturvårdsavtal	Område för vilket naturvårdsavtal tecknats med markägare (med ersättning), ska ha avtalats under året för att naturvårdsavtalet ska inkluderas i statistiken för det aktuella året.
Län	Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarna, Gävleborg Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län.
Ovan/nedan fjällnära skog	Skiljer för vissa län (Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) på om biotopskyddsområdet eller naturvårdsavtalet innehåller arealer som finns ovanför eller nedanför gränsen för fjällnära skog. Karta över gränsen för fjällnära skog finns bifogad bilaga 1 nedan.
Areal	Anges för total areal och produktiv skogsmark. Total areal innebär att produktiv skogsmark samt skogliga impediment. Definition av produktiv skogsmark och skogliga impediment följer av Skogsvårdslagen.
Antal	Antal biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Ett biotopskyddsområde bildas vanligen som ett område även om det går över flera fastigheter. Ett område lämpligt för naturvårdsavtal som sträcker sig över flera fastigheter blir generellt ett avtal per fastighet.
Medelareal	Medelareal beräknas för både total areal och areal produktiv skogsmark
Ersättning	Avser ersättning i kr för biotopskyddsområdet eller naturvårdsavtalet.
Naturtyper för biotopskyddsområden	Alkänn Brandfält Hassellundar och hasselrika skogar Kalkmarksskogar Källor med omgivande våtmarker Lövbrännor Mark med mycket gamla träd Mindre vattendrag och småvatten med omgivande mark Myrholmar Ras- eller bergbranter Ravinskogar Rik-och kalkkärr Strand- eller svämskogar Strand- eller vattenmiljöer Äldre betespräglad skog Äldre naturskogsartade skogar Äldre sandskogar Örtrika allundar Örtrika sumpskogar
Naturtyper för Naturvårdsavtal	Anlagda brandfält Boplatser, spelplatser, växtplatser

	Kantzoner, korridorer, bäckar, raviner Kulturmarker, hagar, skogsbeten Lövbränneliknade successionsmarker Natskogsartad barrskog Natskogsartad lövskog Ädellövskog Öar, myrholmar
--	---

Bilaga 1

Gränsen för fjällnära skog

The official boundary for forest land in the proximity of high mountains

—— Gräns för fjällnära skog enligt SKSFS 1991:3

- - - - Länsgräns

